

การเปิดรับสื่อและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลง เพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล

Media Exposure and Attitude of College Students in Music Major toward Reproduction or
Adaptation of International Popular Songs in Thai Popular Music Videos

เบญจลักษณ์ ภาวะโสภณ^{1*} และ ขจร ฝ้ายเทศ¹

Benjaluk Pavasophon^{1*} and Kajohn Fivetes¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์และทัศนคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล เป็นการวิจัยแบบผสมผสานโดยใช้การสนทนาแบบกลุ่มในการวิจัยเชิงคุณภาพและใช้แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3-4 จากมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนหลักสูตรด้านดนตรีสากลหรือดนตรีตะวันตก จำนวน 320 คน จาก 10 มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากลอยู่ในระดับต่ำ ($r = 0.121$) แต่อย่างไรก็ตาม ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล

ABSTRACT

The study of this research were to study 1) a correlation between media exposure and attitude toward reproduction or adaptation of international popular songs in Thai popular music videos, 2) a correlation between knowledge of Thai Copyright Law and attitude toward reproduction or adaptation of international popular songs in Thai popular music videos. This study was mixed research using focus group for the qualitative research, and questionnaires for the quantitative one. The representative sample was 320 college students studying in the 3rd and the 4th year of Bachelor's degree in the major of western music from 10 universities located in and around Bangkok areas. The findings suggested the media exposure had a positive correlation with the attitude toward reproduction or adaptation of international popular songs in Thai popular music videos in a low level ($r = 0.121$). However, the knowledge of Thai Copyright Law had not correlated with the attitude toward reproduction or adaptation of international popular songs in Thai popular music videos.

Key Words: media exposure, attitude, reproduction, adaptation, thai popular music

* Corresponding author; e-mail address: benjaluk.pavasophon@gmail.com

¹ภาควิชานิเทศศาสตร์และสื่อบุคคล คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

¹Department of Communication Arts and Information Science, Faculty of Humanities, Kasetsart University Bangkaen Campus.

บทนำ

ย้อนกลับไปเมื่อสมัยสุโขทัยประเทศสยามมีสิ่งที่เรียกว่า "เพลงออกภาษา" ซึ่งเป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์เพลงในสมัยนั้นนำสำเนียงของต่างชาติมาเลียนแบบเพื่อแต่งทำนอง และใส่คำร้องภาษาไทยเข้าไป โดยสำเนียงจากต่างชาติส่วนใหญ่เป็นชาติที่มีการติดต่อกับประเทศไทยในสมัยนั้น เช่น ลาว เขมร มอญ จีน เป็นต้น และเพื่อให้ทราบว่าจะแต่ละเพลงมีสำเนียงมาจากชาติใด ผู้ประพันธ์เพลงจึงได้ใส่ชื่อชาติเจ้าของสำเนียงลงไปในชื่อเพลงด้วย เช่น แขกสหากร่าย เขมรไทรโยค ลาวดวงเดือน เป็นต้น (พูนพิศ อมาตยกุล, 2529) จะเห็นได้ว่า ในยุคของเพลงไทยเดิมซึ่งถือกำเนิดขึ้นในสมัยสุโขทัยนั้น ยังไม่มีเรื่องของทฤษฎีสุนทราภรณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น การตั้งชื่อเพลงใน "เพลงออกภาษา" จึงเปรียบเสมือนการเคารพและให้เกียรติแก่ชาติเจ้าของสำเนียงต้นฉบับที่ผู้ประพันธ์เพลงไปหยิบยืมมา ซึ่งการกระทำนี้ ไม่ต่างอะไรกับการอ้างสิทธิความเป็นเจ้าของแก่เจ้าของเพลงต้นฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทหารอเมริกันเข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย (พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์, 2556) ทำให้วัฒนธรรมตะวันตกหลั่งไหลเข้ามามากขึ้น รวมถึงเพลงสากลด้วย ในยุคนั้น มีการนำเพลงสากลมาร้องและเล่นดนตรีเพื่อสร้างความบันเทิงทั้งในฐานทัพและในทัพลับทั่วไปจนกระทั่งเพลงสากลได้รับความนิยมมากขึ้น จึงเริ่มมีการนำเพลงสากลเหล่านั้นมาดัดแปลงเนื้อเพลงโดยเขียนขึ้นใหม่เป็นภาษาไทยในขณะที่ทำนองยังคงเดิมตามต้นฉบับ แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงปี พ.ศ.2531-2545 ซึ่งเป็นยุคของกฎหมายลิขสิทธิ์ (วารุณี โชคเพิ่มพูลสุข, 2555) การทำธุรกิจในยุคนั้นเริ่มเป็นสากลมากขึ้น ส่งผลให้เจ้าของธุรกิจต่าง ๆ จำเป็นต้องหันมาใส่ใจเรื่องลิขสิทธิ์ ซึ่งธุรกิจเพลงไทยก็เช่นเดียวกัน แต่ละค่ายเพลงเริ่มพัฒนาคุณภาพผลผลิตของตัวเองทำให้มีการซื้อลิขสิทธิ์เพลงต่างประเทศมาเข้ามาดัดแปลง เช่น เพลงประกอบภาพยนตร์การ์ตูนจีนจิ้ง (สุภารัตน์ เสวตะโสภณ, 2541) นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายค่ายเพลงที่นำทำนองเพลงสากลมาดัดแปลงโดยการแต่งเนื้อร้องใหม่เป็นภาษาไทยใส่เข้าไป แต่ไม่ได้ซื้อลิขสิทธิ์เพลงสากลนั้นมา ซึ่งเพลงแปลงเหล่านี้มีอยู่อย่างแพร่หลายและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามเมื่อมาถึงยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงเพลงได้รวดเร็วและหลากหลายมากขึ้น ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่เพลงที่ออกอากาศตามวิทยุหรือโทรทัศน์เท่านั้น ส่งผลให้คนเหล่านั้นรู้จักเพลงใหม่ ๆ จากทั่วทุกมุมโลก และสังเกตเห็นความคล้ายคลึงของทำนองเพลงไทยสากลในปัจจุบันบางเพลงกับเพลงสากลที่ถูกเผยแพร่ก่อนหน้านั้น จึงมีการตั้งข้อสงสัยถึงความคล้ายคลึงกันของทำนองเพลงเหล่านี้ตามเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยม เช่น เว็บไซต์พันทิป อีกทั้งยังมีบทความวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการทำงานเพลงของศิลปินไทยในปัจจุบันที่นำทำนองเพลงสากลมาคัดลอกหรือดัดแปลงแล้วอ้างว่าเป็นงานของตนเอง กระจายอยู่บนอินเทอร์เน็ตอีกด้วย ซึ่งจากกระทำและบทความเหล่านี้ ส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากเริ่มตั้งข้อสงสัยถึงการทำงานเพลงของศิลปินไทยในปัจจุบันรวมถึงตัวค่ายเพลงเอง ในแง่ของคุณค่าของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน การไม่ให้ความสำคัญกับผู้ฟัง ถูกผู้ฟัง จรรยาบรรณในการทำเพลง การละเมิดลิขสิทธิ์ด้านดนตรีกรรมในส่วนของทำนองเพลง และอีกหลากหลายประเด็น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับเพลง รวมถึงทัศนคติที่มีต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบันของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี เนื่องจากในอนาคตนี้นิสิตนักศึกษาในสาขานี้มีแนวโน้มสูงที่จะก้าวเข้าสู่การทำงานในวงการอุตสาหกรรมเพลงไทยสากล ดังนั้นจึงน่าจะมีการเปิดรับเพลงในรูปแบบที่แตกต่างออกไป นอกจากนี้ ทัศนคติที่นักศึกษาด้านดนตรีมีต่อเพลงไทยสากลที่ทำนองคล้ายคลึงกับเพลงสากลอย่างมามากนั้น น่าจะเป็นแนวทางช่วยปรับปรุงเพลงไทยสากลในอนาคตให้มีความสร้างสรรค์และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมากขึ้นก็เป็นได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากล
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยและทัศนคติของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากล

นิยามศัพท์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยชิ้นนี้ ที่มีต่อลักษณะหรือรูปแบบของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน และต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย

การคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากล หมายถึง เพลงไทยสากลในปัจจุบันที่ถูกนำมาสร้างเป็นมิวสิกวิดีโอ ซึ่งมีทำนองหรือลักษณะของเสียงคล้ายคลึงกับเพลงสากลอย่างเห็นได้ชัด

เพลงไทยสากล หมายถึง เพลงยอดนิยม (Popular Song) ที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทย แต่ทำนองและทางคอร์ดในเพลงนั้นใช้มาตรฐานของโน้ตเพลงแบบสากล เขียนและเรียบเรียงทั้งเนื้อร้องและทำนองโดยนักดนตรีชาวไทย

เพลงสากล หมายถึง เพลงยอดนิยม (Popular Song) ที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาต่างประเทศ แต่งทำนองและทางคอร์ด โดยใช้มาตรฐานของโน้ตเพลงแบบสากล เขียนและเรียบเรียงทั้งเนื้อร้องและทำนองโดยนักดนตรีที่ไม่ใช่ชาวไทย

นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรดนตรีสากลหรือดนตรีตะวันตก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เยาวชนไทยที่ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเข้ามาทำงานในวงการดนตรีของประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา
2. เพื่อนำไปสู่การตระหนักถึงจรรยาบรรณสื่อในตัวเยาวชนไทยในเรื่องของการไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ และต่อต้านหรือคัดค้านการกระทำที่เป็นการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
3. เพื่อนำไปสู่การมีจิตสำนึกในเรื่องของความเคารพและให้เกียรติในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น
4. หากคนไทยใส่ใจเรื่องลิขสิทธิ์มากขึ้น ศิลปินไทยก็กล้าที่จะแสดงความคิดสร้างสรรค์ของตนเองมากขึ้น ด้วยการทำผลงานเพลงที่แปลกใหม่ออกมา ทำให้วงการเพลงไทยไม่หยุดนิ่งอยู่กับแนวเพลงรูปแบบเดิม ๆ
5. เพื่อเป็นการกำหนดบรรทัดฐานเบื้องต้นในการสร้างสรรค์ผลงานดนตรี ว่ามีขอบเขตในการลอกเลียนมากน้อยแค่ไหน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ซึ่งใช้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีการวิจัยเชิงปริมาณในการเก็บข้อมูล ประชากรกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยชิ้นนี้ได้แก่นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีสากลหรือสาขาดนตรีตะวันตกที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปี 3-4 จากมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและ

ปริมนทล ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้รายชื่อมหาวิทยาลัยตามข้อมูลสถิติการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปี พ.ศ.2557 เป็นกรอบในการสุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรีทางด้านดนตรีสากลหรือดนตรีตะวันตกทั้งหมด 10 มหาวิทยาลัย มีจำนวนนักศึกษาชั้นปี 3-4 รวมทั้งสิ้น 1,541 คน จากนั้นจึงจับฉลากเพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างสำหรับวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8-10 คน และกลุ่มตัวอย่างสำหรับวิจัยเชิงปริมาณซึ่งกำหนดโดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ ทาโร ยามาเนะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 1) เพลงที่นำมาใช้ในการวิจัย เป็นเพลงไทยสากลที่ถูกกล่าวถึงในวงกว้างบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเด็นที่เกี่ยวกับการคัดลอกหรือดัดแปลงทำนองมาจากเพลงสากล โดยวัดจากความถี่ในการพูดถึงเพลง ๆ นั้นตามเว็บไซต์ยอดนิยมบนอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังเป็นเพลงของศิลปิน/นักร้องที่มีชื่อเสียงในประเทศไทย ซึ่งมีการเผยแพร่ตัวเพลงในรูปแบบมิวสิกวิดีโออย่างเป็นทางการ (Official Music Video) บนเว็บไซต์ยูทูป (YouTube) และมีการเผยแพร่ออกสู่สาธารณะชนตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 เป็นต้นมา 2) ข้อคำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีหัวข้อเกี่ยวกับแหล่งที่เปิดรับเพลงไทยสากลและเพลงสากล, วัตถุประสงค์ในการเปิดรับ, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย, ทัศนคติที่มีต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบัน, ทัศนคติที่มีต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย, และทัศนคติต่อเพลงที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา 3) แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อใช้ในการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, การเปิดรับเพลงไทยสากลและเพลงสากล, ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์, และ ทัศนคติต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบันและกฎหมายลิขสิทธิ์

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีสนทนาแบบกลุ่ม (Focus Group Interview) ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ด้วยการคัดแยกและจัดเรียงข้อมูลตามประเด็นคำถาม และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ในโปรแกรมสำเร็จรูป โดยจะใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และคำนวณค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงอธิบายลักษณะการเปิดรับสื่อและทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง และจะใช้สถิติเชิงอนุมานด้วยวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Correlation) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัย

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Focus Group) ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามแจกนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาดนตรีตะวันตกและสาขาดนตรีสากลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน โดยผู้วิจัยได้กระจายแบบสอบถามไปยัง 10 มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เปิดสอนหลักสูตรดนตรีตะวันตกและดนตรีสากล จำนวนทั้งสิ้น 350 ชุด ได้กลับคืนมา 330 ชุด โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 244 คน (ร้อยละ 73.9) ที่เหลือเป็นเพศหญิง จำนวน 86 คน (ร้อยละ 26.1) โดยกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 187 คน (ร้อยละ 56.7) รองลงมาคือชั้นปีที่ 4 จำนวน 108 คน (ร้อยละ 32.7) และส่วนเหลือเป็นนักศึกษาปีสูงที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 35 คน (ร้อยละ 10.6) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีจาก 10 มหาวิทยาลัย

2. การเปิดรับเพลงไทยสากลและเพลงสากลผ่านสื่อ

การเปิดรับสื่อเพลงไทยสากลและเพลงสากลของกลุ่มตัวอย่างนั้น จากผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเพลงจากสื่อออนไลน์มากที่สุด โดยแบ่งออกเป็นสื่อออนไลน์แบบไม่เสียค่าใช้จ่ายที่เผยแพร่โดยตัวเจ้าของลิขสิทธิ์เอง เช่น เพลงออนไลน์ในเว็บไซต์ Gmember Music หรือเพลงใน YouTube ที่อัปโหลดโดยศิลปินหรือค่ายเพลง โดยกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อออนไลน์ชนิดนี้ในปริมาณมากที่สุด (ร้อยละ 45.5, $\bar{X} = 4.24$) รองลงมาเป็นสื่อออนไลน์แบบไม่เสียค่าใช้จ่ายที่เผยแพร่โดยบุคคลซึ่งไม่ได้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เพลง เช่น เพลงใน YouTube ที่อัปโหลดโดยบุคคลทั่วไป โดยกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อออนไลน์ชนิดนี้ในปริมาณมากที่สุด (ร้อยละ 45.2, $\bar{X} = 4.12$) และสุดท้ายเป็นสื่อออนไลน์แบบเสียค่าใช้จ่าย เช่น Music Streaming บนโปรแกรม KKBOX โดยกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อออนไลน์ชนิดนี้ในปริมาณปานกลาง (ร้อยละ 25.8, $\bar{X} = 2.72$)

รองลงมาจากสื่อออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเพลงผ่านสื่อบันทึกเสียง เช่น แผ่นซีดีและดีวีดี โดยแบ่งออกเป็น สื่อบันทึกเสียงแบบเสียค่าใช้จ่ายและมีลิขสิทธิ์ถูกต้อง โดยกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อบันทึกเสียงชนิดนี้ในปริมาณปานกลางถึงปริมาณมาก (ร้อยละ 30.9, $\bar{X} = 3.41$) ส่วนสื่อบันทึกเสียงแบบถูกลิขสิทธิ์แต่ไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ซีดีหรือดีวีดีที่สำเนาจากบุคคลอื่น กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อบันทึกเสียงชนิดนี้ในปริมาณปานกลาง (ร้อยละ 30.9, $\bar{X} = 2.86$) และสุดท้าย สื่อบันทึกเสียงแบบเสียค่าใช้จ่ายและไม่ถูกลิขสิทธิ์ เช่น แผ่นซีดีหรือดีวีดีที่สำเนาจากแผ่นลิขสิทธิ์แล้วนำไปขายในราคาที่ถูกลงกว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อบันทึกเสียงชนิดนี้ในปริมาณน้อยที่สุด (ร้อยละ 29.1, $\bar{X} = 2.53$)

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังเปิดรับเพลงไทยสากลและเพลงสากลผ่านสื่อแพร่ภาพกระจายเสียง เช่น วิทยุ, โทรทัศน์ และสื่อทางตรง เช่น การแสดงคอนเสิร์ต อีกด้วย โดยกลุ่มตัวอย่างเปิดรับจากทั้งสองช่องทางในปริมาณมาก (ร้อยละ 38.5, $\bar{X} = 3.67$ และ ร้อยละ 34.2, $\bar{X} = 3.63$ ตามลำดับ)

3. ทศนคติต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบัน

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมองว่า ลักษณะของเพลงไทยสากลในปัจจุบันมีความเป็นไปในแนวทางที่ดีขึ้น ศิลปิน/นักแต่งเพลงเริ่มมีการหาทางใหม่ ๆ เพื่อไม่ให้ซ้ำกับของเดิมที่มีอยู่ แต่ในขณะเดียวกันก็มีบางส่วนที่ทำเพลงตามกระแสแนวเพลงที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนั้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมองว่าเป็นเพียงกระแสนิยมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ในส่วนของแนวเพลง กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า เพลงไทยสากลในปัจจุบันมีแนวเพลงที่หลากหลาย นอกจากแนวเพลงที่ได้รับความนิยมในตลาดเพลงทุกยุคทุกสมัย อย่างเช่น แนวเพลงป๊อป (Pop Music) ก็ยังมีแนวเพลงอื่น ๆ เช่น ร็อก, แจ๊ส, บอสซ่า ฯลฯ ให้ผู้ฟังได้เลือกรับฟังตามความชอบของตนเองอยู่ด้วย ในส่วนของความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างมองว่า เพลงไทยสากลในปัจจุบันมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น เนื่องจากค่ายเพลงเปิดพื้นที่กับศิลปินในการสร้างสรรค์ผลงานมากขึ้น ทำให้ศิลปินได้ใช้ความสามารถอย่าง

เต็มที่ นอกจากนี้ การที่ในปัจจุบันผู้ฟังมีทางเลือกในการฟังเพลงมากขึ้น คนทำเพลงจึงต้องใส่ใจในงานของตัวเองมากกว่าเดิม ด้วยการพยายามหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของคนฟัง นอกจากนี้ จากผลการวิจัยเชิงปริมาณยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 296 คน (ร้อยละ 89.7) มีระดับทัศนคติต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน (ร้อยละ 9.1) มีระดับทัศนคติต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อเพลงไทยสากลในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4. ทัศนคติต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย โดยกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า กฎหมายลิขสิทธิ์ไทยสามารถให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ก็จริง แต่ในส่วนของ การตัดสินถูกผิดนั้นยังคงมีความไม่ชัดเจนอยู่โดยเฉพาะในเรื่องของการคัดลอกเพลง ที่ยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญไปอยู่ ณ ที่ตัดสิน นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังแสดงความคิดเห็นถึงผลที่กฎหมายลิขสิทธิ์ควรมีต่อการคัดลอกหรือ ดัดแปลงเพลงในแง่ที่ว่า กฎหมายลิขสิทธิ์ควรพิจารณาตามเจตนาของการนำไปใช้ และควรกำหนดให้ชัดเจนว่า การคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงนั้นสามารถทำได้มากน้อยแค่ไหน เพราะหากไม่ให้ดัดแปลงเลย ก็จะเป็นการปิดกั้น ความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังมองว่าเมื่อดนตรีคือศิลปะแขนงหนึ่ง ก็ควรที่จะให้ทุกคนสามารถ นำไปใช้ได้ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างก็มองว่า การที่กฎหมายให้ความคุ้มครองในเรื่องของการจดลิขสิทธิ์นั้น มีส่วนช่วยให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้ประโยชน์อันชอบธรรมในเรื่องของการนำไปใช้ เนื่องจากหากเจ้าของผลงาน จดลิขสิทธิ์เอาไว้ เมื่อมีผู้อื่นต้องการนำผลงานนั้นไปใช้ ก็สามารถกระทำได้อย่างง่าย เนื่องจากมีข้อมูลติดต่อกับ เจ้าของผลงานที่ชัดเจน นอกจากนี้ จากผลการวิจัยเชิงปริมาณยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน (ร้อยละ 60.9) มีทัศนคติต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยอยู่ในระดับปานกลาง และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 127 คน (ร้อยละ 38.5) มี ทัศนคติต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกฎหมายลิขสิทธิ์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อและทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลง

Table 1 A correlation between Media Exposure and Attitude toward Music Reproduction or Adaptation

Variables	Pearson Correlation Coefficient with Media Exposure	Sig	$\bar{X}$
Attitude toward Music Reproduction or Adaptation	.121	.029 *	3.16

* = 0.05 level of statistical significant

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า การเปิดรับสื่อเพลงไทยสากลและเพลงสากลของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .121 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับเพลงไทยสากลและเพลงสากลในปริมาณ มาก จะมีทัศนคติที่ดีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล

6. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยและทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลง

Table 2 A correlation between knowledge of Thai Copyright Law and Attitude toward Music Reproduction or Adaptation

Variables	Pearson Correlation Coefficient		$\bar{X}$
	with Knowledge of Thai Copyright Law	Sig	
Attitude toward Music Reproduction or Adaptation	-.070	.204	3.16

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลง สามารถสรุปได้ว่า ไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ในปริมาณมากหรือน้อย ก็ไม่ส่งผลกับทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล

สรุป

1. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อและทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.121 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวก สามารถกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับเพลงไทยสากลและเพลงสากลในปริมาณมาก มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแคทซ์ บลัมเลอร์ และเกอร์วิทซ์ (Katz, Blumler, and Gurevitch, 1974 อ้างใน Katherine Miller, 2005) ที่กล่าวไว้ว่า การเปิดรับสื่อเกิดจากความต้องการทางด้านสังคมและจิตวิทยา ก่อให้เกิดความคาดหวังในสื่อมวลชนหรือสื่ออื่น ๆ จนนำไปสู่การเปิดรับในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความพึงพอใจ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ซิมบาร์โด และ เลปปี้ (Zimbardo and Leippe, 1991) ที่กล่าวไว้ว่า ความรู้และความนึกคิด (Cognitions) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบทัศนคติ โดยเป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ หากบุคคลมีความรู้หรือความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น ซึ่งแนวคิดดังกล่าว สนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้ในประเด็นที่ว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างเริ่มฟังเพลงไทยสากลและเพลงสากลจากสื่อต่าง ๆ เป็นระยะเวลาหนึ่ง ก็จะเริ่มเกิดความต้องการและความคาดหวังที่จะได้ฟังเพลงที่มีความคล้ายคลึงกันเพิ่มมากขึ้น ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับมากขึ้น เมื่อเปิดรับมากขึ้น ก็จะค่อย ๆ ยอมรับในเพลงที่มีความคล้ายคลึงกัน จึงส่งผลให้เกิดความรู้สึกรับรู้และมีความรู้สึกรับรู้เพลงไทยสากลที่มีความคล้ายคลึงกับเพลงสากลตามไปด้วย

2. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยและทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลง พบว่าความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลง แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์มากหรือน้อย ก็ไม่ส่งผลกับทัศนคติที่มีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากล ซึ่งในส่วนนี้ อรรถวธน์ ปิลันธน์โอวาท (2549) ได้ให้ความเห็นว่า นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ ไม่ได้มีติดตัวมา

ตั้งแต่กำเนิด โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติ (Roy Blackwood, 1993 อ้างใน อรรถน ปิณฑนโธวาท, 2549) ประกอบด้วย ประสบการณ์, การเรียนรู้, ความเชื่อ, ค่านิยม, และ ปทัสถาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเกิดทัศนคติจะต้องมีการประสบพบเจอเหตุการณ์หนึ่ง ๆ มาก่อน จากนั้นจึงเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์นั้น แล้วจึงกลายมาเป็นทัศนคติ แต่จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติในงานวิจัยชิ้นนี้นั้น ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ นั่นอาจเป็นไปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างฟังเพลงไทยสากลที่มีความคล้ายคลึงกับเพลงสากลเพื่อความบันเทิงหรือเพื่อผ่อนคลายเป็นหลัก จึงไม่ได้มีการนำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้องในขณะรับฟังเพลงเหล่านั้น ทำให้การมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์ไทยไม่ส่งผลต่อการเกิดทัศนคติต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ยิ่งกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเพลงไทยสากลและเพลงสากลในปริมาณมาก ยิ่งมีแนวโน้มที่กลุ่มตัวอย่างจะมีทัศนคติที่ดีต่อการคัดลอกหรือดัดแปลงเพลงสากลในมิวสิควิดีโอเพลงไทยสากลนั้น แสดงให้เห็นว่า การฟังเพลงบ่อย ๆ จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกคุ้นชิน และก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อเพลงที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ดังนั้น จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรสนับสนุนให้เยาวชนที่มีความสนใจทางด้านสาขาวิชาดนตรีเปิดรับสื่อเพลงในปริมาณมาก ๆ ทั้งเพลงไทยสากลเอง และเพลงจากต่างประเทศ เพื่อที่จะได้เห็นถึงความเหมือนและความต่างของเพลงแต่ละประเภท และนำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตผลงานเพลงไทยสากลที่มีเอกลักษณ์และมีคุณภาพต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

Miller, K. 2005. *Communication Theories : Perspectives, Processes, and Contexts*.

New York: McGraw-Hill.

Zimbardo P. and Leippe M. 1991. *The Psychology of Attitude Change and Social Influence*.

New York: McGraw-Hill.

พูนพิศ อมาตยกุล. 2529. *ดนตรีวิจักษ์ : ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดนตรีของไทยเพื่อความชื่นชม*.

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: รัชศิลป์.

พงษ์ศิลป์ อรุณรัตน์. 2556. *สังคมสมัย*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วารุณี โชคเพิ่มพูลสุข. 2555. *วิวัฒนาการและสุนทรียภาพของเพลงแปลงไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2557. ข้อมูลสถิติการศึกษา (Online). http://www.info.mua.go.th/information/show_all_statdata_table.php?data_show=2, 30 ตุลาคม 2557.

สุดารัตน์ เสวตะโสภณ. 2541. *ความนิยมของผู้รับสารที่มีต่อสื่อเทปเพลงไทยที่ดัดแปลงจากเพลงสากล*.

วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารมวลชน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรถน ปิณฑนโธวาท. 2549. *การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.